

“Çatı” Şiirinde Buluşmak

Murat SOYAK

“Kaç aç varsa hepsi ben
Kaç hasta varsa hepsi ben
Kaç liman önlerinde dönen
İşsiz hamal hepsi ben”

İlerleyen yaşına rağmen çalışmaya devam ediyor. Evde iki çocuk, hanım... Kör boğaz ekmek ister. Amele pazarında iş bulmak da kolay değil. Nerede eski günler? Şimdi kimse kimseyi tanımıyor, görmüyor. Herkes başının derdine düşmüş. Bir ekmek kavgası sürüp gidiyor. Üzerinde yaz kış giydiği koyu renkli bir şalvar, rengi solmuş bir ceket... Arada bir söylenir: “Yoksulluğun gözü kör olsun!” Saçları dökülmüş, alnında derin çizgiler... Yüzü yaşadığı kederlere tanık. Sirtını duvara verip “Ah, kıymetini bilmediğim günler! Ah keşke...” dedi. Sözün sonunu getiremedi. Yaşadığı hâli pek duyurmak istemezdi. Görüp duyduklarını, düşündüklerini senelerce hep içine attı. “Başın yarılrsa da sırrımı ele verme evlat” derdi.

Yanında, yöresinde genç yaşta, orta yaşta insanlar konuşup şakalaşıyorlar. O sadece dinliyor. Bilerek uzak duruyor. “Geçti gençlik çağları” diye söylendi. Yeleğinin cebinden saatini yavaşça çıkarıp baktı. “Gün yarılmalı yahu, ne gelen var ne giden!” dedi. Bu sözü duyan kırk yaşlarında, uzun boylu, yanık yüzlü Ömer “Hayrola Yakup emmi, bir yere mi gideceksin, acelen mi var?” diye seslendi. “Bugün yine iş yok Ömer, hani hiç arayıp soran var mı?” Ömer, bir iki adım yaklaştı ve neşeli bir sesle “Dur bakalım emmi, bir ekmek kapısı açılır belki.” Bu söz üzerine sustu Yakup. Yine kendi kuytusuna çekildi. İçinde fırtınalar, deli dalgalar...

Bir müddet sonra beyaz bir otomobil meydan yerine yaklaşmış durdu. Otomobilden şık giyimli iki kişi indi. İşçilerin bulunduğu yere doğru yürüdüler. Genç olanı “Ev taşınacak, üç kişi lazım” dedi. Ömer hemen söze atılıp “Tamam efendim, biz hazırız.” dedi. Otomobilden inen kısa boylu, şişman adam Ömer’e seslendi “O zaman yanına arkadaşlarından iki kişi al. Vakit kaybetmeyelim. Gidelim hemen...” Ömer ayakta duranlara baktı. Osman’a işaret etti. Duvar di-

binde sessizce duran Yakup'u gördü ama yaşlı diyerek işe götürmekten vazgeçti. Sonra Şükrü'yü hatırladı. Gözleriyle etrafını hızlıca taradı. "Nerede Şükrü?" diye sordu. Orada bulunanlardan birisi "Fırına gitmişti." dedi. Bunun üzerine Ömer hemen fırına doğru koştu. Şükrü, rahat yeri bulmuş, Fırıncı Zeynel ile tatlı tatlı konuşuyordu. Ömer'in koşarak geldiğini görünce hemen doğruldu. "Ne oluyor gardeşim, bu telaşın ne?" dedi. Ömer nefeslendikten sonra "Haydi Şükrü, iş var. Haydi, bizi bekliyor ağalar..." Birlikte fırından çıkıp amele pazarına hızlı adımlarla geldiler. Ömer, Osman ve Şükrü beyaz otomobile binip oradan uzaklaştılar.

Dalından kopan bir sarı yaprak duvar dibine doğru savruldu. Güz günleri... Esen yel üşütüyor. Yakup giden arabanın ardından bakakaldı. "Yaşlı, hasta, zayıf" diyerek kimse onu işe götürmek istemiyordu. Artık sürekli yaşadığı bir durumdu bu. Akraba bildiği, dost bildiği kişilerin vefasızlığı üzüyordu onu. İyi günde hepsi çevresinde pervane gibi dolanırdı. Şimdi şu zor zamanda bir arayıp soranı yoktu. "Allah kerim, ya nasip..." dedi. Amele pazarından ağır adımlarla çarşıya doğru yürüdü.

*"Kaç aşktan ters yüz edilmiş
Âşık varsa hepsi ben
Bütün çiçeklerle donanıp
Bütün insanlarla ölen"*

Sırtındaki torbanın içinde tahta parçaları, kırık plastik kaplar, eski gazeteler... Kan ter içinde çarşıdan eve doğru yürüyor. Bir daldan bir dala kuşlar uçuşuyor. Yerlerinden memnun değil kuşlar. Belli ki yakın bir zamanda uzak illere, sıcak memleketlere göçecekler. Onların da bir yuvası var. Bekleyenleri var.

"Değmen benim gamlı, yaşlı yüreğime..." diye söylendi. Bir taşın üzerine oturup dinlenmek istedi. Elinin tersiyle alnında biriken teri sildi. Birkaç damla ter yol bulup gözüne kaçtı. Bir gözü o an acıyla yandı. Geçmiş günleri hatırladı. Başta kavak yelleri, gençlik zamanı... Köyde bir sevdiği vardı. Bir türlü söyleyemediği o derin sızı dallanıp budaklanıp 'kara sevda' diye dillenir olmuştu. Sevdiğine uzaktan bakıp bakıp güzel günler düşlerdi. O gönül yangını bir sır gibi sakladı. Kimselere söyleyemedi.

Arada köprüleri yıkan birileri var. Arada karanlık adamlar dolaşiyor. Kim-seler duymaz, görmez, bilmez sanıyor ama yerin kulağı var. Söz taşıyanlar eksik olmuyor. Dile düşmek en kötüsü.

Sevdiğini duyurmak için bir yol buldu. Ak kâğıda kara sevdayı yazıp bir zarfa koydu. Aşağı mahalleden komşuları olan Sarı Hüseyin'in küçük oğlu ile mektubu gönderdi. Mektup sevdiğine tez ulaştı ama bekle ki cevap gelsin. Günler, haftalar, aylar geçti. Ne bir selam ne bir kelam... Bir bozgun yaşamış gibi yı-

kık, perişan, kimsesiz Yakup. Elinden tutan yok, nasılsın diyen yok. Kara sevda dedikleri ne zormuş. “Sabır” diye diye günler akıp gidiyor. Umut daima yoldaşı. Yoksa bu karanlık geceden nasıl çiklir aydınlık sabaha?

Daha dün gibiydi evet, ömür boyu unutamadığı o anlar... Oturduğu yerden doğrulup uzaklara baktı. “Mektubunu aldım ama cevap yazamadım. Kuyumuzu kazanlar var. Anam, babam hiç razı değil. Bir daha yazma e mi, yoksa kötü olacak.” sözleri yüreğine kurşun gibi oturmuştu. Gün ortasında birdenbire zifiri karanlık... Nereye varsa aşılmaz duvar. Şimdi ne söylese faydasız. Yıkık köprülerin başında sabırla beklediği o çetin günler...

“Uyan ey, zaman geçiyor. Şimdi evde bekleyenler var.” deyip torbayı bir hamlede sırtına attı. Bekir Ballı Yokuşu’ndan inip tren istasyonuna doğru yürüdü. Sağlı sollu dizilmiş apartmanlar... Şehir kabuk değiştiriyor. Âdeta yeniden kuruluyor. Eski müstakil evler bir bir yıkılıp kayboluyor. Bir süre sonra tren istasyonuna vardı.

“Atılmış kömür toplar
Annelerinin zoruyla çocuklar
— Başka çaresi ne annenin —
Çocuklarıyla yere çarpılan”

Buradan daha çok yük trenleri geçer. Arada bir mavi yolcu treni de görünür. Tren istasyonunda bir büyük çeşme var. Her seferinde burada bir nefeslenip su içer, yüzünü yıkar. Kış geliyor. “Kara kış dedikleri kadar var.” diye söylendi. Elde yok, avuçta yok.

Mahallenin yoksul çocukları kömür yüklü vagonlardan dökülenleri bir çırpıda toplayıp torbalara dolduruyorlar. Bu onlar için çoğu zaman bir oyun gibi. Kim fazla kömür toplayacak yarışına dönüşen bir oyun... Elleri, yüzleri kömür karasına batmış. Bir gözleri ışıl ışıl parlıyor. Her zaman kömürü bulmak kolay mı? Beklemek, sabretmek gerekiyor. Bu arada kendilerine yeni bir oyun buluyor çocuklar. Bakkal önünde ve yolda buldukları gazoz kapaklarını ceplerinde tutuyorlar. Birazdan bu gazoz kapakları para olacak.

“Bu çocuklar kadar şen olaydım. Ah çocuk olmak varmış!” dedi. Yoksulluk derdi başka derde benzemez. Bir eli yağda, bir eli balda olan, sesimizi duyar mı acep? “Derdi çeken bilir.” derler. Yaşlandım diye yan gelip yatacağımı zannemeyin. Yılgınlık, tembellik yok. Çalışmak, çalışmak, çalışmak gerekir. Elbet bir kapı açılacaktır.

Çocuklar ellerindeki gazoz kapaklarını özenle raylara yerleştirdiler. Şimdi treni bekleme zamanı. O gelince milyoner olacaklar. O gelince düğün bayram...

Bu mahallede çocuklar erken yaşta hayatı tanımış oluyorlar. Hayatın gerçeklerini burada öğreniyorlar. Kazanmak, kaybetmek neymiş farkına varıyorlar. Sadece bu değil elbet arkadaşlığın, paylaşmanın, dayanışmanın güzelliğini de görüyorlar. Böylelikle sağlam bağlar kuruyorlar. Ve çocuklar taşın sertliğini, gülün inceliğini talim ediyorlar. Hayat onların incecik dallarını gün gün kırsa da bir yol bulup sürgün veriyorlar. Bahara adanmış sözleri var.

Hayret, yoksulluk burada bir iç zenginliği olarak karşılık buluyor. Soğuk kış gecelerinde annelerinden dinledikleri masallar, ninniler, baldan tatlı kıssadan hisse hikâyeler her daim güzelliği çoğaltıyor ve cümle kötülüklerle karşı bir direnç alanı oluşturuyor.

Ve tren sesi birden, gök gürültüsü gibi duyuldu. İşte kara dumanları savura savura Niğde istasyonuna yaklaşıyor tren. Çocuklarda tatlı bir telaş, bir heyecan... Koca tren bütün ağırlığı ile gazoz kapaklarının üzerinden geçip ilerde, istasyon binasının önünde durdu. Çocuklar, şimdi madenî paraya benzeyen gazoz kapakları için bekliyorlar. Bu bekleyiş uzun sürecek gibi zira yolcular iniyor, yolcular biniyor. Bir insan gibi nefes alıp veriyor tren. Sanki yol yorgunu... Neden sonra yavaş yavaş hareket ediyor. Sonra hızlanıp o keskin düdüğünü çalıyor. Türküler yakılmış şu giden kara trene. Keder yüklü, gurbet yüklü, hasret yüklü gönül türküleri...

Burada bir mücadele sürüp gidiyor. Kömür toplayan çocuklar şimdi kendilerine yeni bir oyun kurdular. Dünya yanmış, yıkılmış hiç umurlarında değil.

Olup bitenleri merakla izleyen Yakup zamanın nasıl geçtiğini bilemedi.

*“Ben o çocuklarla yere çarpılan
Sevgili deyip yere çarpılan
Sedye taşımaktan kolu tutulan
Bu sessiz çalgın çalkantıda”*

Tren istasyonunu geçince kavak ve söğüt ağaçları göze çarpıyor. Ağaçlar suya doymuş. Suyu yeşil yosunlar çevrelemiş. Kurbağalar hiç eksik değil. Oradan oraya zıplayıp duruyorlar. Burası bir bataklık gibi. Ağaçların arasından kır bağlarına doğru uzayıp giden incecik bir yol.

Şu hayatta yaşadıklarımız, şahit olduklarımız çok şey öğretiyor. Yoksulluğu, kimsesizliği, aşkı, mücadeleyi *Hayat Bilgisi* kitabından okumadık. Bizzat sevinçler, kederler içinde yaşayıp da öğrendik. Yara izleri hiç silinmedi. Ve yıllar var ki yaramızı hep saklı tuttuk.

Düşeni görünce gülmek, çirkinleştirir insanı. Bizde düşenin elinden tutmak esastır. İnsanın yaşadığı yoklukları, acıları görmezden gelenlere karşı sözümüz var. Komşusu aç iken rahat döşeklerde, karnı tok yatanın vay hâline!

Hâlden bilenler gelsin. Derdimize derman olanlar gelsin. Yoksa aramızda yıkımlar, yangınlar çoğalacak.

Yakup’un sırtındaki yük her adımda daha bir ağırlaşıyor. “Yürüyünce uzaklar yakın” dedi. Bahçe içindeki toprak damlı, müstakil ev işte göründü. Tahta kapı açıldı. İki çocuk pürneşe, sevinç içinde babalarına doğru koşmaya başladılar. Sesleri bahçe duvarını aşip yankılandı: “Baba, baba çarşı ekmeği aldın mı?”

Sırtındaki torbayı avlunun bir köşesine bıraktı. Çocuklarına sımsıkı sarıldı. Onların cennet kokusu umutsuzluğa, çaresizliğe karşı ilaç gibiydi. Gözyaşları içinde, “Yarın evladım, yarın yine gideceğim.” dedi.

Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç’un Şiiri

